Ч. 256 (11.606). Львів, неділя 17. листопада 1929. Pocztowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

„Ревелятори" і їх „ревеляції".

Львів, 16. листопада 1929.

Хоч як важкою і невідрадною є наша дійсність, хоч як болючо стискають наш національний організм невмолимі обставини, хоч як діймаючою є в нинішну хвилю господарська скрута і хоч яку завзяту та виснажуючу боротьбу ведемо на всіх ділянках нашого життя просто за зберігання самого істнування, то всеж є між нами не тільки одиниці, але й цілі гуртки людей, що до всіх явищ нашого життя підходять з чисто „наплевательного" становища. Ніде, в ніякій установі ці люди не хочуть взятися до конструктивної праці, бо вважають це, видно, недоцільним і непотрібним для себе. Вони „перетяжені" самою „обсервацією". Вони мають „сторожке" око на те, щоби розвалювати, дискредитувати, плюгавити всюди, де тільки вдасться і при кожній нагоді, яка трапиться.

Хто це — ці люди? Звідки вони в нас взялися і де навчилися такої „вдячної" роботи? Ці люди — це здекляровані вороги всякого національного руху, всякої національної консолідації, всяких національних здобутків, особливож тих, які приходять наслідком зусилля цілих поколінь і широких кол української громади. Ці люди — це інтернаціоналісти, які стоять на услугах комінтерну, які відкидають усе те, що може причинятись до побільшування чисто національних цінностей. Ці люди — це типові представники клясової екслюзивности в житті, в усіх його ділянках як чисто матеріяльної, так і духової натури. Але правдиві інтернаціоналісти бодай отверті та консеквентні у своєму поступованні. Їх ціль — валити все національне, як щось старе, „проїджене бацилем капіталістичної отрути", а на румовищах будувати „нове", як вони кажуть, пролетарське, інтернаціональне і тимсамим універсальне. Вони проти національної „Просвіти", бо їм треба клясової, пролетарської політосвіти, вони проти національної кооперації, бо визнають пролетарську, тобто „комуністично-казьонну", вони проти добробуту нашого села і проти праці наших господарських установ над ним, бо їм треба пролетаризації села, вони проти церкви і проти віри, бо їм треба безвірства, вони проти християнської моралі й етики, бо визнають тільки пролетарську наскрізь матеріялістичну етику й мораль і на ній будують свій „новий світ". Вони накінець проти всіх національних діячів, бо ці зі своєю працею є запереченням інтернаціоналістів і їх „діяльности". Такі вони ці інтернаціоналісти. Ми знаємо їх, бо вони, як сказано, не криються зі своїми баженнями.

Та є в нас ще й інша категорія „діячів", що позбавлені всіх вичислених прикмет отвертости й простолінійности, але які роблять таку саму, а може й більшу розвальну роботу в нашому національному житті. Маємо на думці цей невеличкий вправді, але зате „зіграний" гурток т. зв. радянофілів, що гуртуються біля органів „Рада" і „Праця". Вони мають себе за найкращих і найгідніших патріотів, вони вдівають на себе при кожній нагоді тоги народніх трибунів, прибирають пози оборонців „національного добра", національних установ і навіть національної традиції, але попри те виконують прецизно всяку, яку хочете, протинаціональну роботу. З ніякої нашої установи і з ніякого нашого національного подвигу, на якій хочете ділянці, вони невдоволені. Для них не істнують ніякі національні цінности, ніякі авторитети, на які вони не завагались би підняти камінь чи ведро з помиями. Чому вони такі? Тому, що виконують поручену собі роботу, виконують чужі завдання своїми руками. Їх становище таке, що мають беззастережно приймати та розхвалювати те, що діється під комуністичною диктатурою, а рівночасно ганьбити все те, що діється у нас на цілому національному фронті з усіми його відтинками. Отже їх завдання є чисто помічним для інтернаціоналістів. Вони мають робити пробоїни, а цими пробоїнами вже мають вриватися в наші установи й організації чистокровні інтернаціоналісти. І коли ці останні знають, чого хочуть і до чого прямують, то радянофіли з „Ради" та „Праці" знають тільки одно, а саме, що мають підривати, клеветати й понижувати, словом: каламутити воду, в якій вже виловлять свою рибу комуністи.

Радянофіли нічого спільного з комунізмом не мають і на ньому, на його ідеольогії, як і тактиці не розуміються. Вони навіть якби хотіли стати членами ком. партії, то ніяка комуністична партія їх в свої ряди не принялаб, дарма, що для комуністичних експериментів вони „відчувають" у своїх органах просто таки хоробливі афекти. А не принялаб тому, бо вони не діячі, а сліпе знаряддя. Комуністична диктатура на Україні — це для них щиро-українська влада, Радянська Україна — це в їх пропаганді „суверенна й незалежна держава", арештування українських діячів на Україні — це для них цілком оправдане явище, бо комуністи, мовляв, мусять боротися з „державними зрадниками". Вони на таких позиціях не можуть бути національно й громадсько здисциплінованими, але зате проявляють надзвичайне почуття субординаційної здисциплінованости. Доручення виконують прекрасно.

Вони вищукують і чигають на всякі тіни нашого життя, щоби з цього кувати політичний капітал для інтернаціоналістів. Ось візьмім під увагу хочби останні „ревеляції" „Ради" про господарку в українських національних установах. У 47. числі „Ради" з дня 27. жовтня ц. р. стрічаємо статтю п. н. „Брудні руки". В ній насамперід атакується „Просвіту", а далі наші кооперативні установи. У 48. числі „Ради" стрічаємо знов статтю п. н. „Історія наших днів", спрямовану проти „Рідної Школи". Всі ті „ревеляційні" статті виходять з заложення, що, мовляв, „на почві партійних, родинних і особистих звязків, якими повязані в нас поодинокі інституції, контрольні органи і преса, ростерозростається гнилий бациль безкарности, невідповідальности, особистої наживи і занепаду громадянської моралі". Як бачимо, то „Рада" приписує тільки собі „громадську мораль". Поза тим її в українського громадянства нема, бо вбивають її „партійні, родинні й особисті звязки". „Рада", виходить, ні партійних, ні родинних, ні тимбільше особистих звязків з ніким не має. Ні, вона їх мабуть таки має, але тільки у своєму гурті. А поза ним її національне життя інтересує остільки, оскільки його можна зводити до політичних клевет і загальних зневаг. Бо скажіть, добрі люди, що спільного можуть мати родинні, чи партійні, чи які хочете звязки з тим, що в „Центросоюзі" допустились урядовці Цісик і Вонсуль зловживань, або в глинянському „Задатковому Товаристві" допустився надужить урядовець чи директор? Таж в кожній суспільности, в кожному народі, в кожній державі є нечесні одиниці, але кожна суспільність, кожний нарід, кожна держава бореться з ними, з тими виродками, обманцями чи злодіями, а не з родинами і не з установами чи партіями.

І в наших економічних, зокремаж кооперативних установах, могли трапитися зловживання, бо в них працюють люди, а люди не всі ідеальні. Алеж у нас з надужиттями боряться. Хіба в нашій суспільности є бодай один такий чесний громадянин, що покривав би надужиття? Ні, нема і не може бути. З надужиттями бореться кожна установа, кожна здорова суспільність. Сталося лихо в Центросоюзі, з ним і борються покликані до цього чинники. Вони факту надужиття не скривають, оголосив-же Ревізійний Союз комунікат у цій справі, оголосив і в глинянській. Факти зловживань є в нас спорадичні та рідкі і це добре свідчить про нас, тимбільше, що з ними енергійно боряться. Але „Рада" позволяє собі ті спорадичні випадки генералізувати. Вона пише про „нечисті руки" між іншим у „Просвіті". Писала вона вже про надужиття у звязку з закупном книжок у Оренштайна, писала про продажу поля т. зв. „Лазок" у Милованні, але це була неправда. Пише тепер про те, що, мовляв, арендар маєтку „Просвіти" Угерці п. Гапяк зробив для Товариства шкоди на 80 тисяч золотих. Але й це неправда! Про це „Просвіта", як зачуваємо, видасть скоро окремий комунікат та окрему публікацію, в якій виявить усю злу волю та злобу авторів цих клевет, що мають на оці одно одиноке завдання, а саме: дискредитування „Просвіти" та її теперішних керманичів. Далі т. зв. оборонці народнього добра з „Ради" пишуть про „Сільський Господар", що там „фамілійно-протекційна система господарки довела до непотрібної розтрати гроша". Цікаво, чому „Рада" не виступила ні разу проти великої, на широкі розміри поставленої праці „Сільського Господаря", цікаво, чому не запротестувала проти неї? Бо тоді напевно в тій установі не булоб взагалі ніяких видатків. Байка про „фамілійно-протекційну" систему в тій, як і в інших установах, належить до витвору хорої уяви авторів наведених клевет. Зрештою, ми певні, що „Сільський Господар" зареагує на ці „похвали" „Ради".

Чому „Рада" саме так поступає і чому в цей спосіб освітлює події, написали ми вгорі. Але, щоби нашим читачам дати клясичний доказ цинізму та „наплевательности" цих людей в справах нашого національного життя, позволимо собі спинитись хвильку на ще одному факті. Побіч „Ради" видає ця сама група радянофілів ще й тижневик „Працю" для народу. „Праця" є органом УПЦ. У 47. числі цього органу з 3. листопада 1929 р. находимо вступну статтю п. н. „Не скривати", в якій говориться теж про „нечисті руки" в наших установах. У цій статті між іншим читаємо:

„Перед війною було раз таке. В касі одної установи лежало на одній купі 35 тисяч корон. Коло каси стояв директор. Надійшов панок з голоснішим іменем. Побачивши гроші, простягнув руку і 35 тисяч щезло в його кишени. Зразу директор гадав, що панок жартує. Але панок відвернувся і пішов. Директор скоро віднайшов його, бо він цілком не втікав і не скривався. Директор каже йому:

„Не жартуй і гроші віддай. Ти знаєш, що за таке кримінал. Заріжешся".

На се панок відповів:

„Я заріжуся, як гроші віддам, бо заріжуть мене мої довги. Криміналом не грози, бо я не боюся. Ваші гроші сяк чи так, пропали. Я знаю, що в інтересі вашої установи, та щоби не компромітувати українського народу, ви не лиш до прокураторії не підете, але й мій вчинок перед рештою управи товариства затаїте".

Це малаб бути алюзія до нинішних відносин у наших установах. Уявіть собі, як наш селянин зареагує на таку вістку, що він собі подумає про наші центральні установи. В імя громадської моралі взиваємо „Працю", щоби вона назвала цього „панка з голоснішим іменем" і директора тієї установи. Коли „Праця" цього не зробить, тоді не лишиться нічого іншого, як добачувати в авторах цього роду „ревеляцій" звичайних нікчемників, найгіршої породи невідповідальних демагогів і наємників.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Wyciąg z protokułu wspólnego z dnia 9. listopada 1929. Sąd okręgowy XXIV. Wydział karny we Lwowie w sprawie karnej Pr. 405/29. na posiedzeniu niejawnem dnia 9. listopada 1929 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Okręgowego postanawia a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prez. Rz. P. z dnia 10. maja 1927 r. poz. 398 Dz. Rz. P. Nr. 45 dokonane dnia 5. listopada 1929 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Diło" Nr 247 z dnia 6. listopada 1929 r z powodu zamieszczonych w tem czasopiśmie artykułów pt. „Partji i urjad" i 2) „Waha swoho uczytelstwa" zawierających znamiona występku z § 300 uk. i występku z art. 1 rozp. Prez. Rz. P. z dnia 10 maja 1927 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 45 poz. 399 b) zakazać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia rozpowszechniania powyższego druku c) natomiast uchylić po myśli przepisu z art. 78 cytowanego rozporządzenia zajęcie o ile ono dokonane zostało z powodu umieszczenia w tym druku pt. „Widhuky czetwerha" jako niezawierającego w swej treści jakiegokolwiek czynu karygodnego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redakt. tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 66 tegoż rozporządzenia. Przewodniczący J. Hawel wr. Protokulant E. Hoofer wr. Za zgodność: Müller. st. sekr.

Терпкі слова.

Розмова марш. Дашинського.

Вже вчора в передовиці згадали ми про розмову марш. Дашинського з представником „Роботнік-а“, в якій він висловив свій огляд про відношення між обома крилами польської влади. між соймом та урядом. Погляди марш. Даш. не вносять багато нового до зрозуміння теперішнього положення в Польщі. Тому ми не подавали докладно змісту тієї розмови. Колиж сьогодні вняла з того приводу великий крик санаційно-проурядова преса, уважаємо своїм обовязком близче познайомити наших читачів із змістом тієї розмови.

Згадавши про декрет президента про відложення сесії сойму на 30 днів, марш. Даш. зазначує, що сойм увесь час був спокійний. Ані ніхто не бив пястуком у стіл, ані ніхто не попав у паніку. Навязуючи до витвореного положення, зазначує марш. Даш., що

„нинішнє положення — то відношення сойму до уряду і навпаки. Якіж справи визначило сьогодні те відношення? 1-ше — то справа б. мін. скарбу Чеховича. Поставило її письмо Держ. Трибуналу з 8. липня ц. р. Письмо Держ. Триб. вимагає від сойму парляментарної оцінки поодиноких позицій бюджету мін. скарбу. Питаю Вас. чи сойм може не дати відповіди на письмо Держ. Трибуналу? Чи може відложити „до актів“ справу, яка порушила уми краю від 1928 р.? Чи сойм має публично зректися контролі над тим, як уряд господарить грішми народу? Чи якийнебудь парлямент на світі може заявити, що не хоче розслідити, як видається податкові гроші? Чи це справа „партійництва“? Чи це справа „бунту“ проти держави, проти її творців, вождів і героїв?

Друга справа ще більше урядова. Уряд п. Світальського офіційно предложив соймові „замкнення рахунків“ за р. 1927—28, вимагаючи, щоби сойм ухвалив додаткові кредити за той час. Майже одночасно Найв. Контр. Палата урядово зарепрезентувала соймові свої „уваги про виконання бюджету на р. 1927-28“. В увагах, поданих про виконання кожного бюджету, Найв. Контр. Палата відмовляє урядові абсолюторії. Є це небувала річ не лише в Польщі, але й у світі. Не буду Вам пояснювати величезної книги Найв. Контр. Палати. Вистане відчинити книгу на сторонах: 18. 19. 74. 98. 99. 100. 103. 834. 836. 837. 878 й інші. Йде про величезне переступлення бюджету на майже 600 міл. зол. Звертається з тим до сойму уряд п. Світальського і Найв. Контр. Палата. Чи сойм має мовчати і не давати відповіди? А може перейдемо до третьої справи? Уряд вніс до сойму (але не на сесії, як каже конституція) проєкт бюджету на р. 1930-31. Чи після досвідів останніх літ, треба той проєкт переступіювати й ухвалити його в формі, що виключує зловживання — чи ні? Чи може вистане ухвалити „люзи“ або якісь загальні рямки, які в міру потреби буде переступатися? Перейдім до питання цілком цифрового. В біжучім календарнім році сойм радив 84 дні, а 255 днів трималося його на примусовій відпустці. Одні можуть сказати, що то був припадок, а інші, що то система правління Польщею. Урядова преса кричить голосно, що то система. Приводить навіть слова обожання і подиву світового гумориста про ту польську систему, що „можна правити парляментом, зовсім його не скликуючи“. Чи не варто над тим застановитися, що обкидається сойм і послів образами, в спосіб невідомий під ніякою географічною шириною? Чи це лише темперамент, чи система? Чи вкінці зібравшися, має занятися недолею села і хліборобства, безробіттям у містах, крізою в промислі, руїною в торговлі, важкими кредитовими відносинами — чи знову сойм має мовчати і лишити ті справи тринацятьом панам міністрам? Чи нужда населення та її потреби не накладають обовязку на послів, вибраних тим населенням, розглянути ті справи?

„До яких вислідів можуть довести ті тринацятьленні роздумування?“ — питає журналіст.

Марш. Даш.: „Сойм мусить поставити собі питання, чи можлива є співпраця з тим урядом? Якщо сойм відповість на те питання потверджуючо, візьметься до бюджету рахункових замкнень, уваг Найв. Контр. Палати, до справи п. Чеховича, до справ господарчих, або може поминє всі ті справи для святої згоди з урядом. Якщо сойм дійде до переконання, що його праця з тим урядом є неможлива, тоді є два виходи: або президент републики розвяже сойм, або відкличе уряд. Коли президент розвяже сойм, голос мають виборці. Колиж відкличе уряд, то треба припускати, що іменує новий уряд, який буде *інакше* правити. Ті два виходи з положення є чесними виходами.

„Нечесні люди дораджують нпр. розвязувати сойм і не розписувати нових виборів. Інші дораджують втримати сойм та іменувати новий уряд такий самий, як відкликаний. Ці люди схиляються перед теорією, що політика мусить бути ошукою. Якщо цей сойм є справді такий „страшний“, „відразливий“, „неможливий“, — вистане одного потягнення пера президента, щоби його розвязати. Але якже той сойм може бути такий „страшний“, скоро його зовсім нема протягом 255 днів у році? Чи не запримітили Ви, що ненависть до сойму мусить бути відсвіжувана при допомозі арґументів, аж надто відомих? Я особисто не маю жалю до письменників без таланту або до малярів, що не вміють рисувати, якщо олержують гроші за те, що мене зневажають. Нужда і недостача таланту виправдують неодного, що хоче забити, щоби жити. Припускаю, що й інші посли збережуть погоду ума супроти тих обявів відновлювання платної ненависти. З того боку спокій послів не є загрожений. А задума доводить до таких терпких і сумних роздумувань над сучасною літературою і журналістикою, що краще про це не говорити“.

Народній рух на Закарпатті.

Розмова з б. послом Авг. Волошином.

Ужгородська „Свобода“ містить розмову з бувшим послом Августином Волошином на тему дальшої політики христ.-народньої партії на Закарпатті, а зокрема про вигляди для народовецького напряму, ісповідуваного тією партією. Погляди о. Авг. Волошина на повищі справи буде безперечно цікаво прочитати й нашим читачам.

На запит, що буде далі з христ.-народньою партією, о. Волошин відповів, що подрібну програму він подасть в найближчому часі. Тепер він тільки заявляє, що партія стоїть непохитно далі на християнській і народній основі і не перестане працювати для здійснення своєї мети. Не зважаючи на величезні перешкоди, партія все таки скріпилася, бо знайшлося ще доволі характерних людей, які не дали себе ні стероризувати ні підкупити. З кадрою тих людей буде партія ширити свої ідеї дальше, поки більшість народу не прозріє. А це прийде.

Ми — казав о. Волошин — були до цього часу самостійною партією і такою залишимося й надалі. В найближчому часі заложимо постійні секретаріяти партії в Ясіні, Севлюші, Вел. Березнім, Сваляві і Тячові (в Мукачев і Хусті маємо). Як християнська партія будемо й далі у звязку з іншими того роду партіями, передовсім з чсл. народньою партією, в якій д-р Юлій Бращайко і я залишимося й надалі членами державного виділу, а я крім того підпредсідником.

У своїй діяльности партія спирається на незчисленних ревних священиках і тих молодих учителях, котрі мають народню орієнтацію. Помагає народньому рухові і „Школьний Одділ“, що немилосердно порозкидав учителів-народовців по ріжних кутах Закарпаття, де вони роблять своє діло.

Щодо акції партії, то вона, базуючись на христ.-народній основі, хоче помогти бідному народові, котрому інші партії лиш обіцяли золоті гори, а тепер лишили його на поталу. Напр. у Ясіні обіцяли людям роботу в лісі, посписували людей, що дістануть дрова, але не дали. В Богдані обіцяли селянам дати заробіток деревом, а тимчасом відпустили підприємство жидам. Таке й подібне ділялося по численних місцевостях.

На запит, чи правда, що партія задумує зліквідувати народовецький напрям, сказав о. Волошин дослівно: Це смішне діло. Це видумка тих панків, що скомпромітувалися своєю мадяронською політикою, а тепер хотілиб залізти до нас і тут робити „туковину“. Але ми не допустимо до того, аби на плечах народу некомпетентні елементи могли вилізти на дерево і диріґувати та вести за ніс товпу. Ми не будемо вже дальше вигребувати каштанів із грани для інших.

На останнє питання: „Що буде з „общественстрого переводиться ту засаду, що управа й мітли сама не купить.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

Українські переселенці в Новому Світі.

(Продовження.)

„Стрілецькі Громади“. — Танці. — Народні Доми. — „Ліга Визволення України“.

Велике значіння можуть мати в будучности „Горожанські Клюби“. Декуди вони носять загальну назву (горожанські), декуди вони „Демократичні Горожанські Клюби“, а подекуди „Републиканські Гор. Клюби“. Відповідно до того в них гуртуються українці — американські горожани або без ріжниці американської партійної приналежности, або по американським партіям. Виринає потреба, ба й тенденція згуртувати ті Клюби в Союзи. Це особливо важне для всяких виборів до державних тіл, при яких у деяких місцевостях чи стейтах українці можуть грати визначну ролю. По більшій части Горожанські Клюби вважаються загально українськими орґанізаціями. Часом доводилося мені звертатися до них у справах „Рідної Школи“.

Дуже важну ролю можуть відіграти в житті української еміграції створені в останніх часах у Злучених Державах і Канаді „Стрілецькі Громади“. Там гуртуються ветерани У. Г. А. без огляду на свої військові степені. „Стрілецькі Громади“ виступають як всеукраїнські товариства. З цього приводу вони мають і своїх противників (передовсім у Канаді), головно тих, які бажалиб втягнути їх у місцеву боротьбу, чого „Стрілецькі Громади“ хотять оминути. Зокрема „Стрілецькі Громади“ не хотять встрявати в т. зв. „релігійні файти“ (боротьбу). Беручи на увагу їх понадпартійність я звертався деколи до „Стрілецьких Громад“ за моральною допомогою, яку вони радо й успішно давали. Моє переконання, що ці товариства зможуть нераз піддержувати ріжні інші всенародні, загальні справи.

Всі товариства, з винімком фінансових, плекають товариське життя, уладжуючи забави з танцями (звані „балі“), аматорські вистави, вечорі сміху, „пікніки“ (фестини), „розгривки“ (льотерію), чи сходини для якоїсь спеціяльної справи.

Про забаву оповіщується в часописі та рукою писаним чи мальованим афішом у льокалі товариства, або завішеним перед богослуженням на церкві. Майже з правила оголошується забаву після проповіді в церкві. На забаві грають свої музики. Молодші рвуться танцювати „джеза“, а старші по свойому, як вони називають „по крайовому“. Танцюють „трамболянки“, козачка та коломийки, як це було колись дома. При танцю старші приспівують. Нераз доволі соковито. Я був раз на такій забаві в „Горожанському Клюбі“ в Н. Підохочений танцюрист літ 50 з гаком „замахнув“ обемистою танцюристкою менше більше такого самого віку та приспівував так, як то колись співалося другого дня на весіллі. Комітетові успокоювали танцюриста показуючи на мене, але він щось там їм відповідав поглядаючи на мене зневажливо. Партнерка вдоволено усміхалася, ніби відвертаючися. Нарешті поплила таки зовсім масна пісня. Після танцю комітетовий робив докори свівучому танцюристові, мабуть покликуючися, що в товаристві жінки не личить так співати. Але цей не дав збити себе з пантелику й боронився: „Ану запитай її, чи їй це не подобалося“! Розмова закінчилася загальним сміхом.

Забави не тривають довше, як десь до першої години вночі.

Американсько-українські товариства інакше зорґанізовані, як наші. Там управи товариства не можуть нічого зробити на власну руку. Вони мають тільки виконати доручення ухвали останнього „митинґу“. Це типове недовіря до своїх людей проволікає нераз пильні справи. З усяким ділом треба вичікувати митинґу. Декуди так строго переводиться ту засаду, що управа й мітли сама не купить.

Як спеціяльне т-во треба підмітити „Укр. Червоний Хрест“ у Вінніпеґу-Ман. (Канада), якого головою є адвокат Я. Арсенич. Це не якийсь принагідний комітет, але статутове товариство, яке кладе собі завданням нести поміч у катастрофальних випадках на українських землях. Його благородна діяльність показалася й у нас особливо в часі останньої великої повені в Галичині й Буковині 1927 р. Тоді це товариство переслало грубі тисячі долярів для облекшення нужди жертвам повені та для злагіднення того, що занедбували й занедбують держави, в межах яких ті повені повторяються.

Як звідомляв голова товариства на одному зібранні, проти істнування „Українського Червоного Хреста“ в Канаді протестував радянський уряд. Одначе канадійський уряд дивиться на ту справу інакше. В часі мойого побуту в Канаді це товариство дало товариству „Рідна Школа“ у Львові 1.500 долярів підмоги та ухвалило домагатися від Допомогового Повеневого Комітету у Львові, щоби він *зрезиґнував* з позички 700 дол. даної в р. 1928. „Рідній Школі“.

З ухвалених 1.500 дол. призначено після мого віїзду на приватне шкільництво на Буковині 300 дол.

В новіших часах повстали декуди Народні Доми на акціях, або як власність поодиноких товариств. Рідко де будовано їх окремо. Звичайно відкуплювали й перероблювали відповідно до місцевих потреб. Тому вони часто нічим не замітні. Але де їх окремо будували, як от у Арнолд-Па., Мікізракс-Па., там вони вбиваються в память раз на завсіди.

Для цілости треба замітити, що декуди через політиканство чи партійницьку загорілість українці потратили Народні Доми (Питсбурґ-Па., Батлер-Па.), а в Ню Йорку з тяжким трудом його задержали.

никами?" — відповів о. Волошин коротко: Ті крикуни раз на все скомпромітовані своїм Кра-нарживським „бльоком". Наш нарід прозріває в тенденційно покидає їх ряди, бо такі є завсіди плоди демагогії. Інтелігенти, що були з ними, тепер самі приходять до нас і голосяться в члени христ.-народньої партії, бо вже пізнали, що інтереси народу боронить не „ъ", але серіозна робота, ведена рука в руку з народом.

ЗА ОКЕАНОМ.

Справа Володимира Босого.

Від Канадійсько-Українського Інституту „Просвіта" у Вінніпеґу дістаємо таке письмо:

У 210. числі Вашого цінного часопису з дня 20. вересня ц. р. появилася вістка п. з. „Справа Босого", в якій м. і. сказано, що Ви одержали в цій справі листа за підписами голови Канадійсько-Українського Інституту „Просвіта" у Вінніпеґу В. Дикого та секретаря Курієвича, в якому сказано, що закиди, піднесені свого часу українською пресою в Канаді проти В. Босого, є неправдиві та що він вніс проти неї справи судову скаргу.

У звязку із цею вісткою ми нижче підписані голова й секретар Канадійсько-Українського Інституту „Просвіта" у Вінніпеґу просимо Вас іменем цілого заряду приняти до відома отсе:

1. Не є і не може бути ділом Інст. „Просвіта", як безпартійної, культурно-просвітної установи, мішатися в якінебудь судові справи або рішати заздалегідь про чиюсь вину або невинність, бо до того є покликані лише суди.

2. Справа В. Босого, як це виразно виходить із протоколів засідань, не була ніколи дискутована або вирішувана зарядом Інституту „Просвіта" й голова та секретар ніколи не одержали від заряду доручення писати до часописів подібні листи, як оголошений в „Ділі".

3. Заряд Інституту „Просвіта", в якому засідали пп. Дикий, Босий і Курієвич, старався перемінити нашу інституцію на політичну гетьманську централю і тому його примушено після кількамісячної невідповідальної господарки до уступлення й сьогодня ні один з тих панів не є членом Інституту „Просвіта".

4. Надзвичайні Загальні Збори Канадійсько-Українського Інституту „Просвіта" у Вінніпеґу, що відбулися дня 1. вересня ц. р., осудили безглядно політичні затії попереднього заряду і вибрали новий заряд у такому складі: К. Протасевич — голова, М. Бреліс — заст. голови, В. Чорненький — 2. заст. голови, Д. Ростоцький — рекордовий секретар, М. Ґуль — заступник рекордового секретаря, Г. Шевчук — касієр. Члени заряду: А. Дереворіз, П. Балаґуш, П. Карабін, п-ні К. П. Карабін, п-ні Алилує, п-ні Ю. Гнатович, В. Віра, Р. Сіницький, Н. Урбанський, Я. Попель, І. Вергун, Р. Калинюк, І. Маюк, І. Зборовський, І. Кравчук. Контрольна комісія: Н. Лещій, С. Стадник, Ф. Тацюк, І. Трусь, М. Гаврилюк, Я. Дидюк, М. Слоньовський.

Згаданий в „Ділі" лист старого заряду є безперечно свідомою містифікацією і був висланий будьто самим Босим, будьто його найближчими приятелями, що хотіли в цей підступний спосіб направити в очах старого краю його репутацію. Він є наригідним нарушенням фірми Інституту „Просвіта" і як такий заслуговує на рішучий осуд.

К. Протасевич, голова; *Д. Ростоцький* секретар.

Народні Доми купується чи будується доволі відважно, не маючи на них готівки. Наведу для прикладу. Напроти церкви в Оборн-Н. Й. купило товариство „Запорожська Січ" (відділ У. Н. Союзу) т. зв. „Січовий Дім" за 17.000 долярів, а на це затягнено 14.000 дол. позички. Рати виплачується з винайму салі, за яку береться за вечір по 30 дол. та з буфету, де продається всяку „воду". (Хоч часом ті води в Америці з, ніг валять).

В останньому часі з великим шумом появилася нова установа в Шикаґо-Илл., а саме „Ліґа Визволення України". Коли осінню 1928 р. велася кампанія за вибором президента Злучених Держав, тоді д-р Льонгин Цегельський обіздив від демократичної партії українські більші кольонії і крім того, що наклинував голосувати на Смита як на президента, він виголошував політичні реферати, якими заохочував до оснування позапартійної організації. Найбільшу надію покладав на Шикаґо, бо там найбільше не тільки інтеліґентних людей, але й багатих. Думку д-ра Цегельського всюди приняли, але його самого — ні. Цю думку підхопили шикаґовці і вже навіть мали зібрати поміж собою кільканадцять тисяч долярів на видрукування в першу чергу української історії в анґлійській мові для американців, а в українській для своїх, крім цього „Л. В. У." виготовила протест проти кольонізації України жидами, який мав бути розісланий анґлійським та українським часописам, жидівському кольонізаційному бюрові в Ню Йорку, покровителям тої кольонізації (як от Рокефелерові) та урядам у Харкові й Москві. (До нового віддаду ґазети ще не помістили такого протесту). Як уже видно з цього всього — товариство ставить собі метою головно пропаґанду. Вістку про появу „Л. В. У." приняли одні радісно другі — скептично.

(Продовження буде.)

СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА.

ТРУШЕВИЧІ.

Як по інших селах Добромильщини, так і в Трушевичах святковано урочисто 11-і роковини листопадового зриву з 1918-го року. Громада Трушевичі святкує ці великі роковини вже пятий раз з черги. Свято цьогорічне відбулося з такою програмою: В церкві відбулося відповідне Богослуження, на якому патріотичну проповідь виголосив о. декан Маринович. По Богослуженню весь нарід рушив походом на чолі з церковною процесією під памятковий хрест в честь поляглих трушевичан (разом 22), в яких 7 згинуло в українсько-польській війні, а 15 у світовій. Під хрестом була відправлена панахида, при чому співав місцевий хор під проводом Осипа Менцінського. Друга частина свята відбулася в салі Народнього Дому, де Іван Уляніцький (молодший) відчитав підібрану до моменту поему, а о. декан Маринович споминав про перехід УГА за Збруч (з календаря „Черв. Калини"). Відтак проспівано кілька патріотичних пісень і закінчено свято національним гимном. Порядку в селі беріг постерунок поліції з Передільниці, але не мав найменшої притоки до інтервенції.

Самогубство премєра Іраку.

У Баґдаді застрілився премієр уряду Іраку Абдул-Мусін. Він застрілився у присутности членів своєї родини. Причиною самогубства якась родинна таємнича справа.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера!

З рук до рук.

До „історії одної ґазети".

З днем 1. листопада ц. р. наступили зміни у львівській „Ґазеті Поранній". Вона не лише X-тий раз з черги змінила свого власника, але й свого редактора. Провід редакції в „Ґазеті Поранній" обняв один з її теперішніх спільників, б. директор львівської поліції д-р Райнлендер, спенсіонований після минулорічних листопадових подій, вірніше після здемолювання українських установ польськими корпорантами.

Український читач спитає здивований: „А щож нас обходить „Ґазета Поранна"?

Думаємо, що обходить і то з трьох причин: 1) тому, що є це рідке явище частого переходу органу бульварного, але формуючого психіку пересічного читача, з рук до рук. Під цим оглядом „Ґазета Поранна" схожа на ледащу жінку; 2) тому, що — не вважаючи на часту зміну власників і редакторів, без огляду на їх віроісповідання, а майже й національність — „Ґазета Поранна", як „кресовий орґан", постійно веде україножерну лінію і 3) тому, що — не вважаючи на всі ці „прикмети", українська міська публика, у Львові й на провінції, визначно підпомагає цю бульварну ґазету і черпає з неї свою „духову поживу".

При тій нагоді годилось би ще пригадати, що в серпні 1914 р. близнючка цього орґану „Ґазета Вечорна" (пополудневе видання „Поранн-ої") вела визначну „антирусофільську" кампанію, поширюючи закид русофільства (особливо в статтях асимілятора д-ра Б. Мервіна, тепер співробітника „Н. Фр. Пресс" у Відні) на весь український нарід. В часах російської інвазії (в р. 1914-15) „Ґазета Пор." була найбільш австрофільським орґаном (поруч „Ґазет-и Цодзенн-ої") з усієї польської преси.

„Ґазет-у Поранн-у" і „Вечорн-у" заложив менш-більш перед 20-ти літами вшехпольський сецесіоніст др Р. Баталія, як орґан т. зв. польської демократії (польського міщанства). До цієї партії належали епіґони польського поступово-демократичного руху та жидівські асимілятори. Після війни коли „польська демократія" завелаге

панішо, видавництво „Ґаз. Пор.“ набув военний доробкевич К. Ґродке. Він зліквідував „Ґаз. Вечорн-у“, а „Поранн-у“ перемінив на безхребетну, бульварну ґазету, притягнувши до спілки львівські міщанські сфери. Та „Ґазета Поранна“ все терпіла на недостачу оборотового капіталу. Тому в 1926 р. більшість паїв цього органу набули сіоністи (М. Гешелес, пос. Розмарін, д-р Долігілевський й ін.). Власники змінилися, але „кресова“, протиукраїнська тенденція лишилася незмінною, на що ми нераз звертали увагу. Нові власники підлили бульварного „сосу“ і „кресовий орґан“ почав все більше поширювати круг своїх покупців і читачів. Та в останніх часах знову явилася недостача оборотового капіталу. Сіоністичні співласники, маючи 60 проц. уділів, постановили їх продати за 32 тис. долярів. Охочим до купна виявився б. директор поліції д-р. Райхлендер, який захотів грати політичну ролю вже в приватному характері. Він створив спілку для купна 60 проц. сіоністичних власників, притягаючи до неї горівчаного короля Бачевського (8.000 дол.), банкира Хасса (6.000 дол.), б. президента торговельної палати Стесловича (2.000 дол.), купця Уверу (1.000 дол.), друкаря Єґера (70.000 зол.), визначного асимілятора д-ра Вассера (20.000 дол.), Банк Промисловий (10.000 зол.) й ін. Сам д-р Райхлендер приступив до спілки з 6 тис. дол.

Купивши більшість уділів „Ґаз. Поран.“, нові власники післали на відпустку дотеперішнього редактора Конарського, а на редакційний стілець посадили д-ра Райхлендера. Таким чином „Ґаз. Пор.“ стала тим, чим вона була у своїх початках, себто асиміляційним орґаном, визначно проурядовим, як за австрійських часів. Одночасно тепер іще більше закріпила вона свій, літами вироблений характер поліційного орґану, нічого не втрачаючи зі своєї бульварности.

Особа д-ра Райхлендера єднає „Ґазет-у Поранн-у“ зі санаційним табором та його львівським органом „Дзєннік-ом Львовск-им“ (який теж дістав в останньому часі грошеве вприснення, а саме 8 тис. долярів від братів Улямів та інших асиміляторських членів торговельної палати). Д-р Райхлендер є в одній особі головою управляючої ради „Дзєннік-а Львовск-ого“ та кермуючим спільником і редактором „Ґазет-и Пор.“. Значить: східно-галицька санація в значній мірі покривається із асиміляцією на нашому терені. Ходять поголоски, що небаром зліквідовану в 1921 р. „Ґазет-у Вечорн-у“ заступить „Дзєннік Львовскі“, який виходитиме як пополудневе видання „Поранн-ої“. Зовсім зрозуміло, що д-р Райхлендер гратиме тепер визначну ролю в санаційній політиці, а кажуть, що він уже є кандидатом на будучого президента Львова.

Так менш-більш представляється „розвитковий шлях“ „Ґазети Пор.“, що протягом 20-ти літ постійно переходить з рук до рук, виходячи одночасно на вулицю з „міщанського сальону“. Одній „ідеї“ вірною лишилася ця 20-ти літня ледащиця: поборюванню і тровлі українства та протеґованню всіх протиукраїнських чинників, між іншим москвофільських. І саме це повинно глибоко вбитися в тямку українського читача та відвернути його від цього вуличного й протиукраїнського орґану. Нехай ним втішаються асимілятори й інші моральні та матеріяльні чи політичні спекулянти.

Сензаційні поголоски у Варшаві.

Десятиднева перерва у нарадах польського сойму стала причиною численних поголосок, що в останніх днях кружляють у Варшаві: Консервативні кола поширили поголоску, що 6. XII. збереться сойм і проголосить реґенційну раду та реґента, який переведе реформу всего державного устрою Польщі.

Панує також поголоска, що сойм буде розвязаний, а нові вибори будуть у місяці березні 1930 р.

У вівторок у салі варшавської Фільгармонії відбудеться виклад премієра Світальського про конечність ревізії сучасної польської конституції.

Новий литовський міністр про Вильно.

ПАТ подає: Новоіменований міністр закордонних справ Литви д-р Завніус у розмові з журналістами заявив, що завданням його політики за кордоном буде визволити Вильно і прилучити його до Литви. На його думку Союз Народів прихилиться до бажань Литви у цій справі і Вильно стане столицею Литви.

Вітос у соймі.

Дня 15. ц. м. Вітос зявився у соймі і почав нараду із представниками ППС і з послом Недзялковським і Барліцьким. Наради торкалися праць законодавчих органів.

Араби знов нападають на жидів.

З Єрусалима пишуть, що араби обстрілювали жидівське село Сафез. На місце випадку вислано військо, але вже було за пізно, бо араби за той час повтікали в гори. Стрілянина тревала пів години, підчас якої був ранений також один англійський вояк.

Представники жидів явились у комісаря Анґлії із домаганням енерґічніших репресій супроти арабів.

Поліція арештувала кількох арабів, підозрілих в участи у цих нападах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Заждемо, чи ні?!

Є в Станиславові театр ім. Тобилевича. Не думайте, що цей театр вигулькнув одного дня з трясовини нашого життя як от — буває — опеньок після теплого дощу. Ні! Його виплекав огородник після тяжкої праці труду.

Був я на двох виставах цього театру. Признаюся, що таких вистав я давно в українськім театрі не бачив. І радів я, що врешті маємо театр, який притягає три четвертини чужої публики, а своїм дає змогу хвалитися ним. Радів я з театру, але плакав над засновником, над тим ідеалістом непоправним, що вірив і змушував других вірити в гарну будучність.

— Українська суспільність потребує, просить, жажде театру — говорив до мене.

— Правда.

— Вона прийме його з отвертими раменами.

Я замнявся і мовчав.

— Що?! Ви не вірите? — скочив до мене.

— З отвертими раменами — може, але хто отворить рамена не може сягнути до кишені.

— Не крякайте! Ось ми з двох вистав мали дуже гарний збір.

— А скільки було чужої публики?

— Небагато, може 80, може 85 відсотків... Кажу вам: поїдемо на провінцію, щодня вистава, добра гра, добрі декорації... Успіх запевнений!

Переконав мене своєю вірою, своїм запалом, своєю особою.

Приїхав я до Львова і радію. Радіють усі, з ким зачну про театр.

Нарешті маємо з чим показатися! — затирає руки один знакомий з провінції. — Недавно були з нас. Повний успіх!

— Чи й касовий?

— Думаю, що так. Декорації — еф-еф, артисти — „пріма“, гра — „кляса“.

— Будисьте на чім?

— ...Ні. Я... бачите... не мав тоді як.

— А звідки знаєте?

— Одна жидівка мені оповідала... Прекрасно мало бути.

— А наші ходили?

—О! Дуже. Знаю деяких, що й на двох виставах були.

Почав я після того трохи журитися, а далі й поплакувати. Не поможе віра, запал і... кишеня одного чоловіка. Пропаде одного дня театр, як булька на воді.

Питаю: як там театр?

— Дефіцит! — відповідають.

Думаю: Може платні за великі?!

Довідуюся: Всі артисти театру разом беруть такі гроші, як один ліпший артист у міськім театрі.

Значить: Не дуже так багато.

Деж причина лиха?

А деж би, людоньки добрі, як не в нас самих.

Критикувати?! — то ми.

Хвалитися?! — також ми.

Підпомогти?! — це вже складніша справа, яка вимагає надуми. Відповідь нелегка.

Так воно і є.

Критикуємо, хвалимося, але помагати... Ней Бог помагає!

Стратив основник гроші! А чого зачинав?!...

Не буде театру?!

До часу, доки не трапиться другий ідеаліст! Ми заждемо!!!

Але мені жаль театру ім. Тобилевича. Нешвидко такий буде, бо не щодня родяться ідеалісти.

Галактіон Чіпка.

Валя Фльорковська-Рекшинська увільнена.

Дня 16. XI. у Львові закінчилася судова розправа проти росіянки, кабаретової артистки Валі Фльорковської Рекшинської, яка при вул. Кордецького 9. застрілила свого чоловіка. Суд присяглих беручи під увагу обставини, які приневолили обвинувачену до злочину, увільнив Валю Фльорковську від вини і кари і обвинувачену випущено на волю, що викликало велику сензацію в суді серед численної публики зібраної в суді і перед судом.

Після біржової катастрофи в Ню Йорку.

Один із найбогатших міліонерів у Новім Йорку І. Ріордан закінчив життя самовбивством. Причиною того кроку була біржева кріза, в якій цей капіталіст утратив майже все майно. Також і в інших містах Америки декілька осіб із тих самих причин скінчили самовбивством.

Церковні справи.

Новий кодекс для грецького обряду.

Папа римський, як повідомляє „Нова Зоря", доручив Конґреґації Східної Церкви почати підготовчі праці до скодифікування канонічного права для східного обряду. Конґреґація утворить окрему комісію, якою буде проводити кард. Сінцеро. Секретарем комісії буде асесор Конґреґ. Сх. Церкви мис. Чіконіяні. До комісії ввійдуть: голова папського Орієнтального Інституту епископ Д'Ербіні, ректор нового російського семинаря та представники патріярхів і епископів. Праці над кодифікуванням канонічн. права потрівають довго з уваги на ріжнородність джерел і матеріялів.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 5960.** 238 18—?

— **Виставка української книжки в Жовкві.** Філія „Просвіти" в Жовкві влаштовує з нагоди 60-ліття „Просвіти" в льокалі експедиції Видавництва Чина св. Василія Великого виставку української книжки, яка почнеться 17. листопада і триватиме до 24. XI. ц. р.

— **Два самогубства у Львові.** При вул. Городецькій ч. 9. застрілився власник цукорні Г. Баром, який так задовжився, що порішив покінчити життя. — Вчора скінчив самогубством студент техніки Юрій Копистянський, родом з Коломиї, який кинувся під колеса поїзду. Причина трагічного кроку молодого студента невідома. Його тіло найдено на шляху Львів-Персенківка. Він мешкав на вул. Потоцького 110. Ще день перед самовбивством студент Копистянський був на викладах у техніці і дбайливо записував ці виклади у свій сшиток. Це самовбивство викликало між студентством техніки сензацію, бо самовбивник був дуже товариською і любленою особою.

— **Пятьсотліття львівської капітули.** Львівське Польське Теольоґічне Товариство святкувало на днях 500-літній ювилей львівської капітули, яка 1429 року зістала ерекційний дипльом. На урочистім засіданні Теольоґічного Товариства прочитано кілька рефератів про історію та ролю тої польської капітули.

— **Редактори у вязниці.** Варшавський суд засудив редактора „Ґазети Варшавскої" Адольфа Новачинського на 3 місяці вязниці за зневагу польського уряду у статті п. з. „Бруди й авантюри". Той самий суд засудив редактора „Ґазети Хлопскої" Галбу на 1 місяць за статтю „Наука історії". На 8 місяців вязниці засуджено варшавського редактора Станислава Немиського за передрук посольської інтерпеляції, яка була перед тим сконфіскована в іншій газеті.

— **Хто виграв на льотерії? Дня 14. XI. ц. р.,** в першім дні тягнення І. кляси 20. польської клясової льотерії, виграли такі числа: ч. 1747 виграло 80.000 золотих, ч. 102743 виграло 10.000 золотих, ч. 144683 виграло 5.000 золотих, ч. 72582 — 2.000 золотих, а по 1000 золотих виграли числа 3009, 70566, 95332 і 167556. Числа 74281, 149600, 138442 виграли по 500 золотих.

— **Маняк оголосив себе польським королем.** Монархістичний маняк з Варшави Зиґмунт Ільницький вислав до членів польського уряду свій „маніфест", яким оголошує себе королем Польщі та прибирає імя „Зиґмунта III". У маніфесті він закликає міністрів виконувати його волю, а президентові радить добровільно уступити. Цей маніфест викликав у Варшаві багато веселих балачок та анекдот, а маняк-король правдоподібно опиниться не на престолі, але у вязниці або в домі божевільних.

— **Жінка Лямбова мусить покинути Польщу.** Варшавська поліція арештувала Анастазію Лямбов, жінку радянського горожанина Лямбова, що недавно скінчив життя самогубством. Ця жінка, довідавшись про смерть чоловіка, приїхала з Одеси відвідати могилу Лямбова, але поліція підозріває її у шпигунстві. Після арештування відставлять її до радянського кордону.

— **Антирелігійна боротьба в Київі.** Радянська преса повідомляє, що більшовики мають намір усунути монахів та монахинь з Печерської Лаври і з Фроловського та Покровського монастирів. Як відомо цих монахів залишилося вже й так небагато. В Печерській Лаврі буде відтепер міститись антирелігійна установа, якої завданням буде наукове розроблення релігійних культів у дусі марксизму. У Володимирськім монастирі міститись буде антирелігійний музей.

— **Конґрес православних церков.** Болгарський синод задумує скликати у Софії синод православних церков. Сербська православна церква вже згодилась вислати на цей синод овоїх девже згодилась вислати на цей синод своїх делеґатів. Синод мав би відбутися в 1930 році.

— **Крівавий храм.** У буковинськім селі Слобода-Раранча відбувався церковний храм, на якім пяні селяни почали бійку, в якій був смертельно поранений селянин Макаренко. Його відвезено до лічниці, де лікарі признають, що побожного учасника храму буде важко удержати при житті.

— **Нові поклади вугілля на Закарпатській Україні.** Недалеко села Нижня Апеза на Закарпатській Україні відкрито нові поклади камяного вугілля, який має бути ліпший, як вугіль в остравсько-карвінськім басейні. Експльоатація тих покладів почнеться на весну 1930 р.

— **Війна і церква.** Томас Вілямс, пастор одної церкви в Англії, подав до своєї духовної влади петицію, щоби з молитвенників викинути молитви за воєнну перемогу Англії, бо на його думку християнська релігія в самій основі є антивоєнна і повинна молитися за мир, а не за військо і його перемогу над ворогами.

— **Країна без дощу.** Найменше дощів паде у краю Бечуанів у південній Африці, де дощ буває часом тільки один раз на 12 літ. Населення цього краю всеж таки якимсь чудом живе із рільництва.

— **Бенкет Форда.** Автомобілевий король Форд улаштував на днях величавий бенкет, у якім взяли участь найвизначніші капіталісти Америки і президент Зединених Держав Гувер. Бенкет відбувся в місті Деарборн, а взяло в ньому участь 500 осіб. Сама декорація та ілюмінація міста та фабрик Форда у той день коштувала сотні тисяч долярів, а кошти бенкету держаться у тайні. Американська преса подає, що цей бенкет перевищував бенкети римських цезарів. У той самий час, як Форд бенкетував, з його фабрик викинено 35.000 робітників і позбавлено їх праці та заробітку.

— **Американці всеж таки пють.** Нюйорська поліція викрила тайну організацію, яка займалася нелеґальним перевозом алькоголю з Европи до Америки. На чолі тої організації стояв француз граф Поліґнау, а членами та клієнтами тої організації були горожани Ню-Йорку і то з найліпших кол громадянства. Арештовано кількох нюйорських багатих купців, у яких сконфісковано склади горілки.

— **Як довго живуть дерева?** В німецьких огородничих журналах поміщено статистику, що виказує як довго живуть дерева у нашому підсоні: найдовше живуть смереки, бо аж 700 літ, потім йдуть сосни, що можуть жити 425 літ, дуби 300 літ, буки 245 літ, берези понад 100 літ.

— **Літаючий дім.** Німецький професор Юнкерс будує величезний літак „Г. 38", який через свою кольосальну величину зватиметься „Літаючий Дім". Цей літак буде довгий на 23 м., а високий 5 м. Його крила матимуть 45 м. довжини. У літаку буде поміщена радіостанція, кухня і кілька кімнат для пасажирів, а також кімната для пошти.

— **Нові листи Еміля Золі.** „Н. Фр. Пресе" подає з Парижа, що там винайдено багато листів Еміля Золі до оборонця Ляборі, що боронив Драйфуса в його процесі. Листи ці писані з Льондону в тих часах, коли Золя, вмішаний в аферу Драйфуса, був засуджений на рік вязниці і мусів утікати за кордон. В цих листах великий письменник дає адвокатові вказівки, якими шляхами має йти оборона Драйфуса та виявляє сильну волю видержати в боротьбі проти клеветників, що поставили цього невинного жида перед суд, аж доки не докаже невинности Драйфуса.

— **Передісторичні могили в Празі.** На днях у Празі на Вишеграді викопано передісторичні могили, які походять із 3.000 літ перед Христом. Тамже найдено руїни передісторичних осель.

— **Українська фільма „Сорочинський Ярмарок"** буде виставлена в неділю 17. XI. в салі при вул. Булярда 5. для бідних по зниженій ціні в год. 12 в полудне.

— **Найліпшою охороною** проти зимна і вогкости є безумовно добрі снігівці. У власному інтересі належить якнайскорше в них заосмотритися, поки усі роди в усіх величинах є на складі. Надзвичайний вибір має Делька (клішка) після сьогоднішнього оголошення на стор. 3 (5). 895 1-1

— **Малярська Вистава** праць учнів арт. маляра О. Новаківського відчинена від 7. до 21. листопада 1929 р. в салі Акад. Дому — Супінського 21, від год. 10—16. Участь беруть В. Гриценко, Я. Городинський, О. Друченко, В. Іванюх, Ст. Луцик, М. Мороз, Г. Смольський і Р. Чорній. 970 5—10

З судової салі.

Третій день розправи артистки Валі Фльорковської-Рекшинської.

Третього дня переслухано кількох свідків, з яких найцікавіші зізнання зложив свідок д-р Броніслав Южак, найближчий приятель убитого Рекшинського. Він представляє свого вбитого приятеля, як людину вразливу, але добру та безвольну. Рекшинський, маючи 14 літ, вступив добровольцем до польських леґіонів, а 1918 р. брав участь в боротьбі за Львів.

Убитий Рекшинський познайомив свідка з Валею Фльорковською і признався йому, що ця росіянка дуже скоро йому обридла і навіть намовляв д-ра Южака, щоб він залицявся до неї, бо колиб Валя Фльорковська полюбила його, то Рекшинський мав би підставу позбутись її. Рекшинський спонукав свідка відвідати Валю в її кімнаті і грати ролю закоханого, а сам він сховався за котару і чекав, коли можна буде приловити свою жінку на горячім учинку і за те прогнати її. Валя Фльорковська приймала залицяння Южака дуже радо і не робила ріжниці між своїм чоловіком і свідком.

Свідок твердить, що обвинувачена — це жінка невисокої моральної вартости, але з великими вимогами і здібна тільки до забави. Одного разу д-р Южак бачив обвинувачену у „Люврі" в обіймах якогось чужого чоловіка і вона просила його, щоб він не сказав цього Рекшинському.

Після цього свідок бачив, як Рекшинський бив свою жінку і як вона кидала тарілки йому на голову. — Свідок знав також, що Валя Фльорковська-Рекшинська ходила із підозрілими типами на любовні стрічі на „Світезі".

Зізнавала також Стефанія Садовська, яка сиділа з обвинуваченою у вязниці: вона видає обвинуваченій погане свідоцтво і доказує, що вона навіть у вязниці била своїх товаришок і зневажала їх.

Свідок. адвокат д-р Казимир Найсарек.

признає, що обвинувачена прийшла раз до нього і просила, щоб він вистарався для неї про розвід із Рекшинським і дала йому прочитати свій щоденник, з якого видно, що головною причиною непорозумінь у домі Рекшинських була мати Рекшинського, злобна і сварлива жінка.

На розправі прочитано м. ін. протокол секції трупа Рекшинського. Протокол цей стверджує, що стріли впали з віддалення заледви кількох центиметрів і що перша куля вцілила Рекшинського в око й розторошила мозок, так, що навіть найскорша лікарська поміч не могла зберегти Рекшинського при життї.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 16-го, год. 3. попол. „Марія Стюарт", вистава для молоді (найнижчі ціни).

Субота, 16-го, год. 7·30 веч. „Великий крам". Гостинний виступ Юноши-Стемповського.

Неділя, 17. листопада, год. 3·30 попол. „Це можеш ти казати своїй бабці".

Неділя, 17-го, год. 7·30 веч. „Артисти".

Малий Міський Театр:

Субота, 16-го, год. 7·30 веч. „Соломяні вдівці".

Неділя, 17-го, год. 3·30 попол. „Процес Мері Деген".

Неділя, 17-го, год 7·30 веч „Соломяні вдівці".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота, 16. листопада „Електричне кохання", дві вистави: год. 7·15 і 9·30.

Неділя, 17-го, „Електричне кохання", дві вистави: год. 7·15 і 9·30.

Кіна.

Апольо: Венус.
Касіно: Маски Ервіна Райнера (Джон Джільберт).
Кольосей: Ріф і Раф, як непобідимі стрільці. Виправа на рибки.
Лев: Королева без корони (Леді Гемілтон) З Коріною Ґріфіт і Варконім.
Маруссенька: Бруковий метелик.
Оаза: Мадам Рекамiє.
Палас: Звукова фільма „Чотири чорти" (Джанет Ґейнор).
Пан: Жовтий пашпорт.
Пасаж: „Правда побіджує" (Уіліем Десмонд). Тиждень Пата і Ґомонта. Ам. комедія.
Стилевий: Судно роскоші.
Фатаморгана: Понад сніг (Жеромського).
Химера: Рудоволоса (Клара Бов).
Утіха: Невловимий злочинець (Гаррі Піль).

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Чайний вечір! Дня 20. листопада на Навечеріє св. Михайла улаштовує кружок Р. Ш. ім. М. Шашкевича Середмістє під протекторатом Вп. П. М. Колтунюкової Чайний вечір в Гостинниці — на який має честь запросити крім всіх Димитрів і Михайлів — всіх громадян міста Львова. Добровільні датки. Дохід на Р. Ш. За старшину кружка М. Баллюк голова, Л. Чубатий секретар. Комітет: М. Колтунюкова, Трачева, Бережницька, Петрикова, Маланюківна і Шлимківна. 901 1-2

Звичайні Загальні Збори кружка „Рідної Школи" ім. кн. Льва на Личакові відбудуться в неділю дня 24 листопада 1929 о год. 5 по пол. в шкільній салі при вул. Крупперській ч. 15. зі звичайним порядком нарад. — Старшина кружка. 900 1—1

На „Рідну Школу" зложив: Вп. Михайло Баллюк, Львів, 10 ам. дол. замість традиційного принятгя в день його іменин і кличе всіх Михайлів о підмогу для „Рідної Школи". Жертводавцеві складає щиру подяку Голов. Управа. 902

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 618 17

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриляити і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 619 9—?

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах умірковаиих. Заряд бровару. 1996 25—?

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 22— 1 кг. — Сливкові повидла на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 18— Волоські оріхи в 5 кг. мішочках за зол. 26·— Франко за посліплатою. Мендель Штуммер Косів к. Коломиї. 842 4—10

1924 GENTLEMAN 39 ARC

Снігівці — Кальоші

GENTLEMAN

Прегарні — Елегантні

НА РАТИ **Матераци** 3 подушки 30 зол. Волосінні 75. **Отомани** 55. Розкладані **Лежанки** 55. Приймає рівнож перерібки фабрика ЗАКС, вул. Ліндого ч. 6. 840 б 2—5

МУНДАНТКА рутинована, з кількалітньою практикою, з найкращими референціями пошукує бюрової праці від зараз у Львові або на провінції. — Зголошення: Безплатне бюро посередництва праці при Союзі Селянських Спілок, Львів, вул. Гродзіцких ч. 2/II. 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
438 **Пересвітлення Рентґеном.** 57—?

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО
бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних хоріб
та лікарської косметики
ординує від 8—10½, 14—18.
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепараткові почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. I. п.
826 **Телефон 65-87.** 10—?

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1 **Львів, Ясника 1,** ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. —
595 **Лічення жиляків.** 8—?

ЛІЖКО полеве залізне „Патент" з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Ліндого 6.
840а 2-4

УРІО електро-медичні апарати системи проф. університету **д' Арсонваля** в Парижі, як і **дентистичні і косметичні** апарати, того самого типу, **лічать** при помочі спеціяльних електрод **всілякі недуги й недомагання,** як **ревматизм, постріл, мігрену, ісхіяс** і много інших.

Поручає на догідних услівях:

Склад медичних апаратів

І. Бунда, **ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 29**
8[illegible] **Телефон 81—11** 1—1

До П. Т. Публики!

Повідомляю отсим, що мої правно застережені і дипльомовані, від літ успішно вживані при хрипці і болю горла

ПАСТИЛЬКИ ГЛЯЦІЯЛЬ

по переведенню аналізи зістали узнані через Міністерство Внутрішних Справ за фармацевтичний специфік (Ч. З. Ф. 1762/29) ділаючий успішно на кашель і хрипку, для дорослих і дітей.

В інтересі кожнього лежить переконатись о успішнім діланню „Гляціялю". Ціна торбинки 50 сот.

Для П. Т. Аптикарів і Дроґеристів значний рабат. П. Т. Лікарям на жадання пробки даром. Сотки признань. Вважати на наслідівництва. Одинока виробня:

1—1 **Й. ПАСТЕРНАК, Бельско, Шлеск.**

Жарівки, лямпи, електрифікаційні апарати до інсталяції поручає по конкуренційних цінах **І. Бунда, ЛЬВІВ,** Сикстуська 29.
887 —3 **Телефон 81—11**

НОТНИЙ каталоґ висилає даром Музична Накладня ТОРБАН — Львів, вул. Оссолінських 6
904 1—5

DEUTZ

МОТОРИ - **ДІСЛЯ без компресора, ґазові, бензинові і т. д.** 792 з 3—4

моторові льокомотиви, льокомобілі, помпи, компресори, вальці до доріг і т. д. а також усілякі фабрикати Ф-ми HUMBOLDT KÖLN-KALK

доставляє:

„DEUTZ-HUMBOLDT"
Інж. Альойзій ШАХЕРЛЬ Львів вул. Романовича 1. Телефон 6—72

ЖІНКА середніх літ, інтеліґентна, лагідної вдачі, здорова, яка зголилабся провадити самостійно скромний дім (правдива опіка над 8-літним, інтеліґентним хлопчиком, смачне варення, всяка затия праця, крім праиня), найде місце у вдівця-урядовця у Львові. — Власноручно писані зголошення з даними про себе, поданням референцій, условин, слати до Адміністрації „[illegible]" під „Зараз". 898

УВАЖАТИ НА ОХОРОННИЙ ЗНАК!

AMOL

ДОВГІ ЛІТА В УЖИТТЮ І ПРИЗНАНИЙ ЗА НАЙЛУЧШИЙ
ПОТРІБНИЙ ДЛЯ СПОРТОВЦІВ І ТУРИСТІВ. ЗМІЦНЮЄ НЕРВИ І ОЖИВЛЯЄ, ПЕРШОРЯДНИЙ СЕРЕДНИК ДО МАСОВАННЯ

ВСЮДИ ДО НАБУТТЯ!

ШАМОТОВІ ПЕЧІ чеські, найбільший склад **Рентшнер,** Леґіонів 37.
883 2-12

ПРОТЕЗИ

штучних ніг і рук для калік, після ампутовання. Ортопедичні коректори і апарати до підтримування

виробляє:

М. Л. Полячек,

Самбір, ч. 21.

[illegible] **Цінники даром.** 0—10

Накриття

Frageta, Hennenberga і інших найліпших фабрик по фабричних цінах 577

у МАНДЛЯ,
вул. Коперника 14.
Напроти Кіна Коперник

ПОШУКУЄ до заряду дому вдови по священику з Перемиської Епархії, самітної, в середніх літах, старий самітний вдовець. — Зголошення з поданням условин до парохіяльного уряду в Крехові, р. Krechów. 889 2—3

Пане Василь Бобинський
редактор журналу „Вікна"!

Мене взиває Спілка Супруга, вже через адвоката, заплатити за Вас 220·— зол., які Ви винні від 1927 р. Сплатіть зараз Супруга. А може бажаєте, щоб я платив Ваші довги?

Повідомить, що бажаєте неї ласки!

093 1—1 **Ручитель**

Толочу десені на плюшевих плащах
чищу, чорню, відсвіжую, перерабляю
М. ВОЛЯНСЬКА
ЛЬВІВ, вул. Собіського, ч. 12.
730 Тел. 17 04. 5—?

ЛІЖКО залізне кухонне 14 зол. — Сіткове 40. — Скринкове 55. — Дротяні вклади 27. — **Ліжко мосяжне** 200. — Фабрика ЗАКС, Ліндого ч. 6.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.